

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 22335
Tarih : 10.11.2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 10/11/2022 16:34
Sayı: E-120.10-1110871

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Eskişehir H Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda tutulan hükümlüler Cihan Alkan, Mehmet Paksoy ve tutuklu Devrim Ayık ile Ağustos ve Ekim 2022 tarihlerinde yapılan görüşmelerde; mahpusların en temel iki sorununun hukuka aykırı, keyfi ve gerekçesiz olarak olumsuz yönde verilen İdare Gözlem Kurulu kararlarıyla infaz yakmaları ve ağır hasta mahpuslar bulunmasına rağmen, ulusal ve uluslararası tıp kuralları çerçevesinde yapılmayan hastane sevkleri tespit edilmiştir. Mahpusların, muayene ve hastaneye götürülürken yapılan ağız içi ve ayakkabı aramaları şeklindeki kötü muamele nedeniyle hastaneye gitmeyi reddetmeleri nedeniyle yaşadıkları sağlık sorunları ve diğer kötü muamelenin tespiti ve incelenmesi amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulmasını ve bu hususta Anayasa'nın 98'inci İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

Av. Abdullah Koç
HDP Ağrı Milletvekili

ÖZET GEREKÇE

Avrupa İnsan Hakları Sözleşme'nin 3. maddesi "Hiç kimse işkenceye veya insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele veya cezaya tabi tutulamaz." Sözleşme'nin 5. maddesi "1. Herkes özgürlük ve güvenlik hakkına sahiptir. Aşağıda belirtilen haller dışında ve yasanın öngördüğü usule uygun olmadan hiç kimse özgürlüğünden yoksun bırakılamaz: (a) Kişinin, yetkili bir mahkeme tarafından verilmiş mahkumiyet kararı sonrasında yasaya uygun olarak tutulması; (b) Kişinin, bir mahkeme tarafından yasaya uygun olarak verilen bir karara uymaması sebebiyle veya yasanın öngördüğü bir yükümlülüğün uygulanmasını sağlamak amacıyla yasaya uygun olarak yakalanması veya tutulması; (c) Kişinin bir suç işlediğinden şüphelenmek için inandırıcı sebeplerin bulunduğu veya suç işlemesine ya da suçu işledikten sonra kaçmasına engel olma zorunluluğu kanaatini doğuran makul gerekçelerin varlığı halinde, yetkili adli merci önüne çıkarılmak üzere yakalanması veya tutulması; (d) Bir küçüğün gözetim altında eğitimi için usulüne uygun olarak verilmiş bir karar gereği tutulması veya yetkili merci önüne çıkarılmak üzere yasaya uygun olarak tutulması; (e) Bulaşıcı hastalıkların yayılmasını engellemek amacıyla, hastalığı yayabilecek kişilerin, akıl hastalarının, alkol veya uyuşturucu madde bağımlılarının veya serserilerin yasaya uygun olarak tutulması; (f) Kişinin, usulüne aykırı surette ülke topraklarına girmekten alıkonması veya hakkında derdest bir sınır dışı ya da iade işleminin olması nedeniyle yasaya uygun olarak yakalanması veya tutulması. ..." Sözleşme'nin 8. maddesi "1. Herkes özel ve aile hayatına, konutuna ve yazışmasına saygı gösterilmesi hakkına sahiptir. 2. Bu hakkın kullanılmasına bir kamu makamının müdahalesi, ancak müdahalenin yasayla öngörülmüş ve demokratik bir toplumda ulusal güvenlik, kamu güvenliği, ülkenin ekonomik refahı, düzenin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için gerekli bir tedbir olması durumunda söz konusu olabilir."

GEREKÇE

Eskişehir H Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda hükümlüler Cihan Alkan, Mehmet Paksoy ve tutuklu Devrim Ayık ile avukatları aracılığıyla 17.10.2022 tarihinde görüşme yapılmıştır. Görüşmeden sonra da mahpuslar aileleriyle yaptıkları telefon görüşmelerinde kötü muamelenin artarak devam ettiğini bildirmişlerdir.

Cihan Alkan (Hükümlü) ile yapılan görüşmede: Fevzi Esen isimli hükümlünün infazının yakıldığı, Ekim ayında ikinci değerlendirmenin yapıldığı ancak yine "Olumsuz" kararı verilerek infazının yakıldığı iletilmiştir. Başgardıyanın koğuşa yaptığı ziyarette kurul görüşmelerini kastederek "Savcının net bir tavır istediğini biliyorsunuz." dediğini ve kurul tarafından mahpusların beyan etmediklerini ve pişman olduklarına dönük ifadelerin rapora eklendiği aktarıldı.

17 mahpusun TB-1 koğuşunda kaldığını, bir mahpusun ağırlaştırılmış müebbet olduğu ve tekli koğuşta kaldığı, Edirne'den gelen 5 (tahmini) mahpusun ise F3 koğuşunda kaldığı iletili. F3 ile sohbet başvurusunun reddedildiği aktarıldı. Ayda bir spora çıkabildikleri, kurs, atölye vs. olmadığı aktarıldı.

- Yılmaz Çerçer isimli mahpusun şizofreni hastası olduğu,
- Ferzende Elbil isimli mahpusun 76 yaşında olduğu ve bronşit, şeker, tansiyon gibi kronik hastalıklarının olduğu,
- Necmettin Ormanlı isimli mahpusun kimlik yaşının 66 fakat gerçek yaşının 74 olduğu, şeker, kalp, tansiyon gibi kronik hastalıklarının olduğu, sol ayağında platin olduğu ve zor hareket etmesine rağmen "Cezaevine kalabilir" raporu verildiği,
- İlhan Keklik isimli mahpusun guatr hastalığının olduğu, diz çapraz bağlarında sorun olduğu ve yarı-engelli olduğu; ancak rapor alınmadığı,
- Vasfi Haştaş isimli mahpusun guatr hastalığının olduğu, sol bacağına ve kalçasında platin olduğu; ancak rapor alınmadığı iletili.

Ağırlaştırılmış müebbetten cezaevinde bulunan mahpusun 1 saat havalandırma kullanabildiği, ayda bir ve tek başına spora çıkarıldığı, siyasi mahpuslara yönelik uygulamanın bu şekilde olmasına karşın, örgütlü suçlar kapsamında tutulan diğer mahpusların da onlarla birlikte spora çıkarıldığı iletili. Hastaneye sevklerde gecikme yaşandığı, diş ve MR sevklerinin neredeyse hiç yapılmadığı, ayda bir sefer revire çıkma haklarının olduğu, hastaneye gidiş-gelişlerde ağız içi arama dayatıldığı, kabul etmeyenler hakkında tutanak tutulduğu, buna ilişkin disiplin cezası verildiği, ağız içi arama kabul edilmediğinde hastaneye sevk yapılmadığı, kendisinin de midesinde lezyon tespit edildiği; ancak neredeyse bir yıldır hastaneye sevkinin yapılmadığı bildirildi.

Sürgün gelen mahpusların bir kısmına çıplak arama dayatıldığı, bir kısmında ise yapılmadığı, vardiyadan vardiyaya tavrın değiştiği, cezaevindeki bütün uygulamalarda durumun böyle

olduğu iletildi. Cezaevi idaresinin kesinlikle mahpuslarla görüşmeyi kabul etmediği, yalnızca sınırlı olarak başgardıyan ile görüşebildikleri bildirildi.

Kürtçe kitapların geciktirilerek verildiği, Yeni Yaşam ve Evrensel gazetelerinin verilmediği iletildi, aramaların ayda bir yapıldığı, neredeyse her gün demir parmaklıklara tokmak ile vurularak mahpusların her saat rahatsız edildiği, yemeklerin kötü olduğu iletildi.

Mehmet Paksoy (Hükümlü) ile yapılan görüşmede: İlkinde 3 ay, ikincisinde ise 6 ay olmak üzere iki defa infazının yakıldığı, kurul görüşmelerinde anlamsız soruların sorulduğu, kendilerinin söylemediklerini ifadelerin raporlara eklendiği bildirildi. Kurum içi mektuplaşmadan ücret alındığı, 6 sene önce Giresun Cezaevi'nden sürgün geldikleri sırada çıplan arama dayatıldığı, 30 civarı gardıyan tarafından darp edildikleri iletildi.

Devrim Ayık (Tutuklu) ile yapılan görüşmede: 2012 yılında kendisine Crohn hastalığı teşhisi konulduğunu, 2013 yılında ameliyat olarak bağırsağının bir kısmının alındığını, 2014 yılına kadar bir yıl boyunca özel bir iğne ile tedavi gördüğünü, 2017 yılına kadar belirtilerin hafif düzeyde seyrettiğini, 2017 yılında İzmir F Tipi Cezaevinde 4 ay boyunca hastaneye götürülmediğini, burada 49 kiloya düştüğünü, eylemler sonucu hastaneye sevkinin sağlanabildiğini ilettiler. Hastaneye sevkinde bağırsağında 4 deliğin patladığının öğrenildiğini, ardından ameliyata alınarak 40 cm bağırsağının alındığını, bu ameliyat sonrası sağlık durumunun giderek kötüleştiğini, 2 ayda 6 ünite kan almak zorunda kaldığını belirtti.

2021 yılını Mayıs ayında Eskişehir Şehir Hastanesine sevkini olduğunu, doktorların muayene yapmaksızın sadece raporlarını istediğini, ardından heyete çıkarıldığını ve heyete girmesi ile çıkmasının bir olduğunu, ardından "cezaevinde tek başına dahi kalabilir." Raporunun verildiğini belirtti.

En son 2021 yılının Eylül ayında bir gastroloji doktoruna görünebildiğini, ağrılardan neredeyse hiç uyuyamadığını belirtti. En son hastaneye sevkinde bağırsaktaki yara, lezyon ve lekelerin arttığını, üçüncü bir ameliyatın gerektiği ancak bunun çok riskli olduğunun söylendiğini aktardı.

Hastalığından dolayı sebze-meyve, kapalı gıda, süt ve süt ürünleri yemesinin ve hap kullanmasının yasak olduğunu; ancak çoğunlukla aç olduğu için sabahları peynir yemek zorunda kaldığını ve başa çıkmadığı ağrılarından dolayı zaman zaman ağrı kesici hap kullandığını belirtti.

Crohn diyetinin uygulanması gerektiği; ancak cezaevinin bu diyetle göre yemek vermediğini, iyi pişmiş et yemesi gerekmesine rağmen haşlanmış ve neredeyse pişmemiş et verildiğini, bazı dönemlerde ise hiç et verilmediğini, yemeklerin soğuk ve yağlı olduğunu, tüm bu beslenme koşullarının hastalığını sürekli tetiklediğini belirtti. Kantinde yiyebileceği döner ve kavurmanın bulunduğu ancak fahiş fiyatlarla satıldığını ilettiler.

Diş sorunu yaşadığını, 8 aydır diş ameliyatı beklediğini nitekim hastalığından kaynaklı normal diş çekimi yaptıramadığını ilettiler. Sevklerin uzun zaman sonraya yapıldığını, sevk tarihi

alındığında ise ağız araması gibi insanlık onurunu zedeleyen tavırlar nedeniyle tedavi olamadıklarını ilettiler. Ayrıca kendisinin, duyma probleminin olduğu, bunun için cihaz takıldığı; ancak cihazın işlevsel olmadığını belirtti.

Cezaevinin Crohn diyetine uymaması sebebiyle sürekli aç olduğunu, yalnızca yoğurt ve az miktarda et yiyebildiğini, bu sebeple vitaminsizlik ve kansızlık sorunları yaşadığını, buna ilişkin tedavi talep ettiğini ilettiler. Ayrıca daha önceki ameliyatlarını İzmir ve Antalya'da olmasından dolayı oradaki doktorlar ile tedaviye devam etmek istediğini, bu sebeple oradaki cezaevlerine sevkini talep ettiğini; ancak sonuçsuz kaldığını belirtti.

Nisan'da Eskişehir H Tipi Cezaevine getirildiğinde çıplak arama yapıldığını, kelepçeli muayene olduğunu ve nezarethane de dahi kelepçeli olduklarını belirtti. Kesinleşmiş hükmüne ilişkin iki kere infazının yakıldığını ilettiler.

Temmuz ortalarında 3-4 mahpusun hastalandığı, tam bu mahpuslar iyileşmeye yakınken 2-3 kişi hariç herkesin Ağustos başı gibi hastalandığı, Ferzende Elbil, Necmettin Ormanlı ve kendisinin hastalığı ağır geçirdiği, ilk etapta sadece 1-2 kişinin teste götürüldüğü, başka test yok denildiği, kalan mahpuslara test yapılmadan herkes için covid dendiği, 4 mahpusun tansiyon düşüklüğü ve ateşlerinin yüksek olması sebebiyle revire götürüldüğü; ancak kendisinin ateşinin 38 derece olmasına rağmen "senin bir şeyin yok" denilerek revire götürülmediği, hastalık süreci boyunca mahpuslara sadece ağrı kesici verildiği aktarıldı.

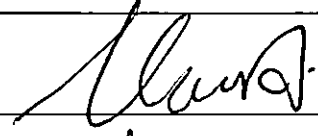
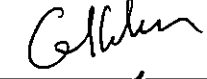
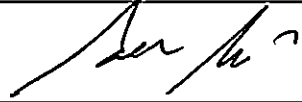
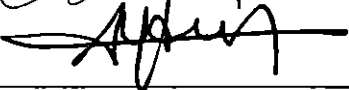
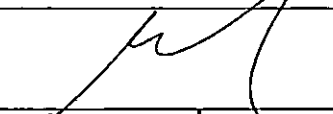
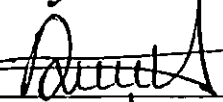
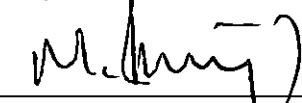
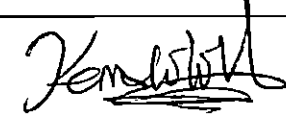
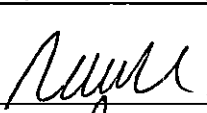
Mahpuslar tarafından aktarıldığı haliyle; 70 yaşını geçmiş oldukça yaşlı olan bir mahpusun, Kürtçe bilmediği için önce avukatla görüşme diyerek müdür odasında "mülakat"a çağrıldığı, daha sonrasında çağrıldığında ise yanında kolluk ya da personel olmayan bir tercümanla gitmek istememesi üzerine, mahpuslardan biriyle gitme talebinin kabul edilmediği, hakaret ve infazına dair tehditlerle karşılaştığı aktarılmıştır. Sağlık durumu cezaevinde kalmaya elverişli olmadığı halde heyete bu şekilde çıkarılmaya çalışan mahpusun usule aykırı şekilde hapis hane de tutulmaya devam etmesi diğer mahpuslar tarafından da temel bir sorun olarak iletilmiştir.

Ayrıca hükümlülerle yapılan görüşmede sistematik hale gelen, kanunda net olarak tanımlanmamış ve İdare Gözlem Kurulu'nun keyfi ve gerekçesiz takdirine bırakılan "iyi halli" kavramının kötü niyetli ve özgürlükten yoksun kılma saikiyle "olumsuz" yönde değerlendirilmeleri, tüm koşullu salıverilme tarihi gelen mahpuslar açısından ikinci bir yargılama ve cezalandırmaya dönüştüğü ortadadır. Yine halihazırda İGK'ya çıkmış ve infazı yakılmış mahpusların yanı sıra Önder Korkmaz ve Cevat Yurdağül isimli 30 yıllık ağırlaştırılmış mahkûmiyet hükümlülerinin de Aralık ayında koşullu salıverme tarihlerinin dolacak olduğu ancak daha şimdiden tahliye ye dair umutlarının olmadığı ve İGK "olumsuz" kararı bekledikleri anlaşılmıştır.

Mahpusların müdür ve baş gardiyanlarla, hapis hane de ki sorun ve hak ihlallerine ilişkin görüşme taleplerini içeren dilekçeleri cevapsız bırakılmakta, müdür ve hatta baş gardiyanla bile muhataplık zemini kurulamadığı, bunun da idarenin kötü yönetim ve ayrımcılık tutumlarını destekleyen davranışlar olduğu görülmüştür.

Çok ağır hastalıkları olan hasta ve yaşlı-hasta mahpuslar dahil hastaneye sevk olmamakta, sevk oldukları taktirde de ağız içi ve ayakkabı aramasına varan şekillerde insanlık onurunu zedeleyici muameleyle karşılaştıkları için buna karşı tavır sergilemeleri ve bu şekilde hekimlik etiğine ve sağlık hakkına ulaşım hakkına aykırı şekillerde tedaviyi reddettikleri için temelde sağlık hakkı ve sonucunda yaşam hakkına müdahale boyutlarında bir kötü muamele söz konusudur.

Mahpusların, muayene ve hastaneye götürülürken yapılan ağız içi ve ayakkabı aramaları şeklindeki kötü muamele nedeniyle hastaneye gitmeyi reddetmeleri nedeniyle yaşadıkları sağlık sorunları ve diğer kötü muamelenin tespiti ve incelenmesi amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulmasını ve bu hususta Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

1	TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ	ADANA	
2	NURAN İMİR	ŞIRNAK	
3	GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT	MUŞ	
4	ALİCAN ÖNLÜ	TUNCELİ	
5	REMZİYE TOSUN	DİYARBAKIR	
7	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
8	ERDAL AYDEMİR	BİNGÖL	
9	HASAN ÖZGÜNEŞ	ŞIRNAK	
10	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
11	AYŞE SÜRÜCÜ	ŞANLIURFA	
12	MURAT SARISAÇ	VAN	
13	ŞEVİN COŞKUN	MUŞ	
14	AYŞE ACAR BAŞARAN	BATMAN	
15	KEMAL BÜLBÜL	ANTALYA	
16	MURAT ÇEPNİ	İZMİR	
17	EBRÜ GÜNAY	MARDİN	
18	NUSRETTİN MAÇIN	ŞANLIURFA	
19	DİLŞAT CANBAZ KAYA	İSTANBUL	
20	FELEKNAS UCA	BATMAN	